

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

Проект робочої програми

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

_____ Олександр САФІН

« » серпня 202_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВВ 1.06 ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ДОПОМОГИ СУБ'ЄКТУ**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність : 053 Психологія

Освітньо-професійна програма: Психологія

Робоча програма дисципліни «Теорія і практика надання психологічної допомоги суб'єкту» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Розробники: Вахоцька Ірина Олександрівна, доцент, кандидат психол. наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології

Протокол № __ від «__» серпня 202__ року

Завідувач кафедри психології _____ Олександр САФІН

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

Протокол № __ від «__» серпня 202__ року

Голова науково-методичної комісії факультету
соціальної та психологічної освіти

_____ Галина БОНДАРЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	II	II
Семестр	3-й	3-й
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	40	10
Лекційні	20	4
Семінарські / Практичні	20	6
Лабораторні		
Самостійна робота	80	110
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Теорія і практика надання психологічної допомоги суб'єкту» є формування професійних знань і умінь у галузі надання психологічної допомоги, сприяти більш повному і глибокому розумінню основних вимог щодо процесу надання допомоги, психологічних понять і категорій, їх взаємозв'язку та взаєморозвитку, збагатити науковий світогляд студентів та їх психологічну культуру.

Основними завданнями є формування в студентів уявлення про сутність та основну проблематику психологічної допомоги як окремого виду психологічної практики, а також про її місце і роль в сучасній психологічній практиці; навчити студентів базовим технікам та стратегіям попередження можливого психологічного неблагополуччя та надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях, ситуаціях життєвого вибору та ін.; ознайомити студентів зі специфікою організації та проведення психотерапії у різних видах сетінгу: індивідуальній, сімейній та груповій формах; дитячої психотерапії; сформуванню уявлення про базові навички здійснення кризової інтервенції, супервізії.

3. Результати навчання за дисципліною

Здобувачі повинні **знати**: класифікацію методів психотерапевтичного впливу; показання та протипоказання для кожного з видів психотерапії; межі лікувального впливу різних психотерапевтичних методик; основні психотерапевтичні напрями, поняття і категорії; основні концепції аналізу процесу надання психологічної допомоги; існуючі напрямки і методи вивчення життєвої ситуації клієнта (пацієнта); закономірності та механізми засвоєння людиною соціального, життєвого досвіду та його впливу на самопочуття індивіда; факти та закономірності перебігу психотерапевтичного процесу; законодавчо-нормативні аспекти психотерапевтичної діяльності психолога.

уміти: формувати професійну оцінку результатів психологічної допомоги практичного психолога; емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути таких результатів навчання та компетентностей:

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Очікувані програмні результати навчання:

Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей у цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на людину.

Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у складних життєвих ситуаціях для активізації ресурсів її життєстійкості.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, відповідальність, вміння формувати команду та працювати в ній, вміння вирішувати проблему, наполегливість, вміння критично мислити, здатність порозумітись, розвиток соціальних навиків та емоційного сприйняття, уміння аргументувати свою думку..

4. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль I. Вступ до предмету****Тема 1. Сутність і специфіка психологічної допомоги.**

Становлення психологічної допомоги як соціального інституту і професії. Основи психологічної допомоги. Основна проблематика та особливості розвитку психологічної допомоги в сучасному світі. Складові процесу, основні завдання і форми роботи.

Тема 2. Практичне забезпечення психологічної допомоги.

Кваліфікація, функції та етика спеціаліста. Структуризація процесу: перша зустріч . Комунікативні техніки в консультативній бесіді та етикет. Етапи процесу та прогноз перспектив

Змістовий модуль II . Основні напрямки зарубіжної консультативної і терапевтичної психології.

Тема 3. Психодинамічні напрямки. Класичний психоаналіз З.Фрейда. Аналітична психологія К. Юнга. Індивідуальна психологія А.Адлера. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма і неофрейдизм.

Тема 4. Поведінковий напрямок. Загальна характеристика напрямку. Техніки в психологічному консультуванні, психотерапії і новітніх течіях.

Тема 5. Когнітивний напрямок. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А.Елліса. Когнітивна психотерапія А.Бека. Реальна терапія.

Тема 6. Гуманістична психотерапія. Екзистенціональна психотерапія і консультування. Теорія і практика консультативної і психотерапевтичної роботи К. Роджерса. Гештальт-терапія. Трансперсональна психотерапія і концепція С.Грофаю

Змістовий модуль III. Практичні аспекти психологічної допомоги

Тема 7. Поняття психічної норми та патології. Проблема розмежування психічної норми та патології. Історичний аспект психічних розладів

Тема 8. Методи та принципи психологічної допомоги. Методологія психологічної допомоги. Принципи психотерапії та консультування.

Змістовий модуль IV. Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів

Тема 9. Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів. Поняття механізмів та методик регуляції психічних станів. Поведінкові та когнітивні техніки.

Тема 10. Розлади психічної діяльності та властивостей особистості. Порушення пізнавальної сфери особистості (сприймання, увага, пам'ять, мислення). Розлади емоційно-вольової сфери та патофізіологія особистості.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усь го	л	пр	інд	с.р	усь ого	л	пр	інд	с.р
Модуль 1										
Змістовий модуль I. Вступ до предмету										
Тема 1. Сутність і специфіка психологічної допомоги	12	2	2	4	4	11			5	6
Тема 2.. Практичне забезпечення психологічної допомоги	12	2	2	4	4	11			5	6
Разом за ЗМ 1	24	4	4	8	8	22			10	12
Змістовий модуль II. Основні напрямки зарубіжної консультативної і терапевтичної психології										
Тема 3. Психодинамічний напрямок	12	2	2	4	4	11			5	6
Тема 4. Поведінковий напрямок	12	2	2	4	4	11			5	6
Тема 5. Когнітивний напрямок.	12	2	2	4	4	11			5	6
Тема 6. Гуманістична психотерапія	12	2	2	4	4	11			5	6
Разом за ЗМ 2	48	8	8	16	16	44			20	24
Змістовий модуль III. Практичні аспекти психологічної допомоги										
Тема 7. Поняття психічної норми та патології	12	2	2	4	4	15	2	2	5	6
Тема 8. Методи та принципи психологічної допомоги	12	2	2	4	4	13	2		5	6
Разом за ЗМ 3	24	4	4	8	8	28	4	2	10	12
Змістовий модуль IV. Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів										
Тема 9. Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів	12	2	2	4	4	13		2	5	6
Тема 10 Розлади психічної діяльності та властивостей особистості.	12	2	2	4	4	13		2	5	6
Разом за ЗМ 4	24	4	4	8	8	26		4	10	12
Усього годин	120	20	20	40	40	120	4	6	50	60
Модуль 2										
ІНДЗ										
Усього годин	120	20	20	40	40	120	4	6	50	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і специфіка психологічної допомоги	2	
2	Практичне забезпечення психологічної допомоги	2	
3	Психодинамічний напрямок	2	
4	Поведінковий напрямок	2	
5	Когнітивний напрямок.	2	
6	Гуманістична психотерапія	2	
7	Поняття психічної норми та патології	2	2
8	Методи та принципи психологічної допомоги.		
9	Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів	2	2
10	Розлади психічної діяльності та властивостей особистості.	2	2
	Разом	20	6

7. Самостійна робота

Теми, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді (коротке повідомлення 5-7 хвилин) під час семінарського заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюються окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і специфіка психологічної допомоги	4	6
2	Практичне забезпечення психологічної допомоги	4	6
3	Психодинамічний напрямок	4	6
4	Поведінковий напрямок	4	6
5	Когнітивний напрямок.	4	6
6	Гуманістична психотерапія	4	6
7	Поняття психічної норми та патології	4	6
8	Методи та принципи психологічної допомоги	4	6
9	Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів	4	6
10	Розлади психічної діяльності та властивостей особистості.	4	6
	Разом	40	60

Завдання на самостійну роботу студентів:

№ з/п	Назва теми	Форма роботи	Кількість годин	
			д\ф	з\ф
1	Сутність специфіка психологічної допомоги	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте робоче визначення поняттю "психологічна допомога". 2. Які соціальні, філософські та наукові події привели до виникнення психологічної допомоги як інституту та професії? 3. Назвіть основну проблематику, яка передбачає надання психологічної допомоги. 4. Сформулюйте основні відмінності в розробці проблематики психологічної допомоги в розвинених країнах і країнах "третього світу". 5. Чим пояснюється специфіка ситуації звернення за психологічною допомогою? 6. Визначте етапні моменти в процесі прийняття людини людиною. 7. Які в загальному вигляді завдання надання психологічної допомоги? 8. Вкажіть підстави для переваги індивідуальної або групової форми роботи. 	4	6
2	Практичне забезпечення психологічної допомоги	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: <ol style="list-style-type: none"> 1. Який фахівець (спеціальність, кваліфікація) має право на надання професійної психологічної допомоги? 2. У чому полягає відмінність і спільність таких суміжних областей діяльності, як психологічне консультування та психотерапія? 3. Що таке позамедична психотерапія? 4. Сформулюйте основні права консультанта - психолога і клієнта. 5. Назвіть бажані і небажані моменти в першій зустрічі психолога - консультанта з клієнтом. 6. Перерахуйте основні комунікативні техніки, що найбільш часто застосовуються в консультативній бесіді. 7. Які основні етапи процесу психологічної допомоги та яка їхня специфіка? 8. Вкажіть ряд підстав і ознак для несприятливого прогнозу щодо подальшої роботи з клієнтом. 	4	6
3	Психодинамічні й напрямки	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: <ol style="list-style-type: none"> 1. Які принципові характеристики психодинамічного напрямку в консультативній психології та психотерапії? 2. Визначте основну область діяльності (предмет) психолога, який працює в психодинамічній парадигмі. 3. Сформулюйте специфіку класичного (ортодоксального) психоаналізу в трактуванні психологічних проблем і способів роботи з ними. 	4	6

		<p>4. Охарактеризуйте основні психологічні захисні механізми, описані З. Фрейдом, і поясніть їх функціональну своєрідність.</p> <p>5. Що таке "індивідуація"?</p> <p>6. Наведіть приклади архетипів, що найбільш часто зустрічаються в народних казках.</p> <p>7. Хто сформулював поняття "стиль життя"? Опишіть його обсяг і зміст.</p> <p>8. Які основні потреби людини за Е. Фроммом?</p> <p>9. Назвіть основні тенденції в розвитку неофрейдизму в 1950-ті - 1970-і роки.</p> <p>10. Поясніть причини популярності трансактного аналізу.</p>		
4	Поведінковий напрямок	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <p>1. Які витоки і хто є зачинателем поведінкового напрямку в консультуванні та психотерапії?</p> <p>2. Прокоментуйте поняття "особистість" в поведінковій психології.</p> <p>3. Дайте характеристику основних робочих понять поведінкової парадигми в консультуванні та психотерапії.</p> <p>4. В чому полягає спільність і відмінності новітніх технік гіпнозу в порівнянні з традиційними?</p> <p>5. Які переваги та обмеження сугестивних методів психотерапії?</p> <p>6. Які основні техніки в поведінковому консультуванні та психотерапії?</p> <p>7. Назвіть новітні напрямки поведінкової психотерапії та коротко охарактеризуйте власне бачення їх специфіки.</p>	4	6
5	Когнітивний напрямок.	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <p>1. Назвіть основних представників когнітивного напрямку в консультуванні та психотерапії.</p> <p>2. Яка визначальна ідея, що лежить в основі когнітивно - орієнтованої психотерапії?</p> <p>3. З досліджень якого американського психолога проблеми структури індивідуальної свідомості вперше витіснили традиційні психодинамічні уявлення про психіку?</p> <p>4. Змалюйте основну схему аналізу поведінки клієнта в концепції А. Елліса.</p> <p>5. У чому сенс когнітивної психотерапії А. Бека?</p> <p>6. Проведіть аналогії і відмінності реальностної психотерапії У. Глассера з відомою концепцією педагогіки 1930 - х років.</p> <p>7. Які особливості психотехніки в реальній психотерапії та консультуванні?</p> <p>8. Охарактеризуйте в загальних рисах напрям когнітивної психотерапії.</p>	4	6

6	Гуманістична психотерапія	<p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які, на ваш погляд, історичні та філософські передумови виникнення гуманістичної психології та психотерапії? 2. Назвіть основні напрямки гуманістичної парадигми ("третьої сили ") в консультативній психології та психотерапії. 3. Які, на ваш погляд, головні ідеї, що лежать в основі екзистенціальної психотерапії? 4. Охарактеризуйте основні поняття екзистенціальної парадигми в консультативній психології та психотерапії. 5. Розкажіть про основні принципи роботи з клієнтом в руслі концепції К. Роджерса? 6. Чи є обмеження у зазначеній концепції? 7. Назвіть ім'я засновника гештальттерапії. 8. В якому відношенні знаходяться гештальт - психологія і гештальт - терапія? 9. Опишіть основні техніки в гештальт - терапії. 	4	6
7	Поняття психічної норми та патології	<p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захисна поведінка дітей: використання різних форм захисту. 2. Особливості копінг-стратегії у дітей із різними властивостями особистості (гармонічний, чутливий, тривожний, домінуючий, інтровертований, інфантильний тип). 3. Особливості психологічної роботи з батьками дошкільників та школярів. Шляхи психологічної допомоги дітям з емоційними та поведінковими труднощами: (агресивністю, тривожністю, неправдивістю, неслухняністю, гіперактивністю, жадібністю, надмірною вразливістю, впертістю, страхами). 4. Психологічна допомога неблагополучним підліткам. Психологічна робота з педагогічними працівниками. 	4	6
8	Методи та принципи психологічної допомоги	<p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості індивідуального та групового психологічного консультування. 2. Специфіка психотерапії, особливості індивідуальної та групової психотерапії. 3. Групи тренінгу. Групи зустрічей. 4. Практичні аспекти психологічної допомоги. 5. Кваліфікація, функції та етика спеціаліста. 6. Структурування процесу психологічної допомоги. 7. Комунікативні техніки у консультативній допомозі. 8. Консультування й психотерапія як процес міжособистісного спілкування й впливу. Інтерв'ювання: модель збору інформації. 	4	6

9	Психокорекційні та психотерапевтичні техніки регуляції психічних станів	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <p>9. Потреба в психологічній допомозі й мотивація клієнта.</p> <p>10. Використання психотерапії в діагностичному процесі.</p> <p>11. Підтримуюча психотерапія.</p> <p>12. Психоаналітична діагностика: психопатична особистість; нарцисична особистість; шизоїдна особистість; параноїдальна особистість; депресивна і манакальна особистість; мазохічна (уражена, саморуйнівна) особистість; істерична і театральна особистість; дисоціативна особистість.</p>	4	6
10	Розлади психічної діяльності та властивостей особистості.	<p><i>Завдання на самостійну роботу студентів:</i></p> <p>I. Ведення термінологічного словника.</p> <p>II. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <p>1. Фактори, що впливають на протікання соматичних захворювань.</p> <p>2. Схема побудови клініко-психотерапевтичного заключення.</p> <p>3. Критерії необхідності проведення психотерапії.</p> <p>4. Вибір методів і тактик психотерапії:</p> <p>а) гіпнотерапія;</p> <p>б) аутогенне тренування;</p> <p>в) навіювання і самонавіювання;</p> <p>в) консультативна психотерапія.</p>	4	6
	Разом		40	60

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Денна/заочна форма навчання

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1	Повнота розкриття питання	1	3
2	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість	0.5	
3	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, Інтернет ресурсів тощо)	0.5	
4	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки	1	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм навчального процесу, яка передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчості можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти можуть одержати в процесі вивчення курсу даної дисципліни, а також застосування цих знань на практиці.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ - Розробити презентацію однієї із тем (на вибір з переліку).

Презентація – це представлення результатів самостійної роботи студента з опрацювання обраної теми, питання, завдання і т.п. Мета презентації – набуття студентами навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

Цим видом навчальної роботи охоплено наступний перелік завдань:

1. Система надання психологічної допомоги, її організація.
2. Сфери надання психологічної допомоги, основні проблеми.
3. Структура психологічної допомоги: мета, методи, процеси.
4. Цілі психологічної допомоги: подолання симптомів, підтримка, реагування, адаптація, кризова інтервенція та ін.
5. Рівні психологічної допомоги: консультація, підтримка, розуміння, консультування та ін.
6. Форми психологічної допомоги: індивідуальна, групова.
7. Основні види і моделі психологічної допомоги.
8. Постановка проблеми сімейних стосунків в сучасній психології.
9. Криза сім'ї на сучасному етапі (матеріальне благополуччя, здоров'я членів сім'ї, соціальне благополуччя, розлучення).
10. Психологічна допомога сім'ї в нашій країні і за кордоном.
11. Історія розвитку сімейної психотерапії.
12. Огляд різноманітних напрямів психологічної допомоги сім'ї.
13. Методи сімейної діагностики.
14. Проективна казка в діагностиці.
15. Серійні малюнки в дитячо-батьківському консультуванні.
16. Специфіка надання психологічної допомоги організаціям.
17. Основні напрями діяльності психологів-практиків, які працюють з організаціями.
18. Дослідження психології поведінки і стилю життя споживача.
19. Створення, тестування, планування рекламних матеріалів в організації.
20. Підбір, навчання і розвиток персоналу організації.
21. Профілактика, прогнозування і вирішення конфліктних ситуацій в організації.
22. Відмінність психологічної допомоги організаціям від персональної психологічної допомоги.
23. Концепції психотерапії як немедичної моделі психологічної допомоги: динамічна, індивідуальна, екзистенційна терапія, клієнт центрована терапія, гештальт-терапія, транзактний аналіз, поведінкова терапія, когнітивна терапія, раціонально-емоційна терапія.
24. Групові та індивідуальні форми психологічної допомоги.
25. Актуальність застосування групових методів у сучасній практиці психологічної допомоги. Розробка уявлень про групову взаємодію в психології.
26. Позиція «Я-Ти» (Мартін Бубер).
27. Поняття про групову роботу в практиці психологічної допомоги.
28. Галузі застосування групових методів в практиці психологічної допомоги: спілкування, навчання, робота, профілактика, реабілітація.
29. Методи динамічної терапії (техніка вільних асоціацій, інтерпретація, тлумачення сновидінь, аналіз опору, аналіз трансферентних стосунків).
30. Психоаналітична ситуація і психоаналітичний процес: основні поняття.
31. Методи індивідуальної терапії (інтерпретації, конфронтації, прояснення життєвих сценаріїв, постановка задач, парадоксальної інтенції).
32. Методи особистісно-центрованої терапії (активне слухання, відображення почуттів, техніка підтримання контакту, техніка створення довіри, техніка паузи).

33. Методи гештальт-терапії (конфронтації, діалогу, рольової гри, техніка актуалізації).
34. Мета і завдання надання психологічної допомоги дітям.
35. Система психологічної допомоги дітям.
36. Сім'я як джерело розвитку і джерело травматизації дитини.
37. Захисні механізми у дітей і умови їх формування.
39. Психологічна підготовка дітей до шкільного навчання.
40. Соціальна адаптація і шкільна фобія.
41. Психосоматичні розлади у дітей (Енурез. Заїкання. Аутизм. Депресія).
42. Дитяча агресія.
43. Страхі і неврози у дітей.
44. Діти групи ризику.
45. Особливості діагностики дітей. Основні методи діагностики.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
- 18-20 слайдів (Powerpoint).
- Ретельно структурована інформація з акцентом на основні аспекти питання, проблеми, завдання, тощо.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.
- Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда.
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.
- Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-психологічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	0,5
2.	Наявність плану викладення матеріалу.	0,5
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	2
4.	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентацій, наявність ілюстративного матеріалу.	0,5
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	1
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел).	0,5
Разом		5

9. Методи навчання

Загальний стиль навчання – завдання-орієнтований. Лекційні курси поєднуються із семінарськими та лабораторними заняттями, робочими зустрічами. Переважно навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій самостійно та в малих групах.

Методи навчання (МН):

МН 1 – лекція-візуалізація; МН 2 – проблемна лекція; МН 3 – частково-пошуковий метод; МН 4 – репродуктивний метод; МН 5 – дослідницький метод; МН 6 – евристична бесіда; МН 7 – метод дискусії; МН 8 – складання матриці ідей; МН 9 – складання формально-логічної моделі; МН 10 – складання тез; МН 11 – проблемне навчання; МН 12 – імітаційне навчання; МН 13 – контекстне навчання; МН 14 – дистанційне навчання; МН 15 – метод ситуаційного аналізу; МН 16 – метод ситуаційно-рольових ігор.

10. Методи контролю

Формами контролю знань здобувачів є поточний, модульний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Модульний контроль проходить після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Форму модульного контролю (у вигляді тестів, письмової контрольної роботи, колоквиуму) обирає лектор дисципліни. Після проведення модульного контролю з усіх змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектор дисципліни визначає загальний рейтинг здобувача з навчальної роботи.

Методи оцінювання (МО):

МО 1 – усне опитування; МО 2 – письмове опитування; МО 3 – тестування; МО 4 – модульний контроль; МО 5 – підсумковий контроль. МО 6 – залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів із дисципліни «Теорія і практика надання психологічної допомоги суб'єкту» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Оцінки **«відмінно» (А)** заслуговує слухач, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою.

Зазвичай, оцінка **«відмінно»** ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять психології вищої школи, усвідомлюють значення наукових знань для організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності викладача, творчо використовують їх при розв'язанні ситуаційних психолого-педагогічних завдань.

Оцінки **«добре» (В,С)** заслуговує студент, який виявив повне знання та розуміння навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу.

Як правило, оцінка **«добре»** виставляється студентам, які засвідчили системні знання та розуміння з психології вищої школи і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки **«задовільно» (D,E)** заслуговує студент, який виявив знання та розуміння основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної психологічної літератури.

Зазвичай, оцінка **«задовільно»** виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті, іспиті або при виконанні тестових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» (*Fx*) виставляється студентів, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною психологічною літературою.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психології вищої школи або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

Критерії оцінювання відповіді на занятті

Кількість балів	Характеристика відповіді
6-7	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійне опрацювання.
5-4	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання; неповно відтворює основний зміст матеріалів, які виносяться на самоопрацювання.
3-2	Здобувач в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття, фрагментарно відтворює матеріал, що виносився на самостійне опрацювання.
1	Здобувач не опанував навчальний матеріал з теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма

Поточне оцінювання та самостійна робота														ІНДЗ	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2					ЗМ 3			ЗМ 4				
T1	T2	МК1	T3	T4	T5	T6	МК2	T7	T8	МК3	T9	T10	МК4	10	100
7	7	5	7	7	7	7	5	7	7	5	7	7	5		

Заочна форма

Поточне оцінювання та самостійна робота						ІНДЗ	Сума
ЗМ 1		ЗМ 2		ЗМ 3,4			
1 (Т 1-2)	МК 1	2 (Т 3-6)	МК 2	3 (Т 7-9)	МК 3,4	10	100
14	5	28	5	28	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навч. діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Вахоцька І.О. Психологічна допомога: теорія і практика: Навчально-методичний посібник . Умань: Візаві. 2020. 218с.
2. Соціокультурні чинники становлення сучасної парадигми психотерапевтичної допомоги особистості: навч. посіб. / За ред. З.Г. Кісарчук. К.; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 275 с
3. Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах. / За ред. З. Г. Кісарчук. К. ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 267 с.
4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. Суми. Університетська книга. 2020. 304с. URL.: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9286/1/+%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A1.%D0%91.%20-%20%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_10-2_.pdf
5. Панок В. Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації : навч. посібник / В.Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андреева / за заг. ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 384с. URL.: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6413/Panok_Chaplak_Andreeva.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Допоміжна:

1. Алгоритми діяльності працівників психологічної служби : авт. кол. за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 138 с.
2. Вахоцька І.О. Психологічна допомога жертвам психологічного насилля у сучасній сім'ї. Вісник Національного університету оборони України: збірник наукових праць. Київ : НУОУ, 2020. Вип. 2 (51). С. 23–31.
3. Вахоцька І.О., Шестопалова М.Ю. Загально-методологічні та організаційно-методичні підходи до розробки тренінгу із розвитку стресостійкості в учасників бойових дій. Вісник Національного університету оборони України: збірник наукових праць / редактор Стасюк В.В. Київ: НУОУ, 2020. № 1 (54). С. 51–57.
4. Вахоцька І.О. Концептуальні підходи до застосування діалектичних стратегій психологічного впливу задля гармонізації смислової сфери ветеранів бойових дій. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологія. 2019. Вип.1.

5. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник / С.В.Васьківська. К.: Четверта хвиля, 2004. 256 с.
6. За ред. З.Г. Кісарчук. Методичні рекомендації щодо врахування соціокультурних чинників в теорії та практиці психотерапевтичної допомоги особистості. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 139 с.
7. За ред. С.Д. Максименка. Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 399 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Основи практичної психології / Підручник. 3-тє вид., стереотип. [В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.] К.: Либідь, 2006. 536 с.
10. Панок В. Г. Методичні підходи до надання психологічної допомоги потерпілим від техногенної катастрофи. Монографія / В.Г. Панок. К: ЦСЕСП, 2009. 106 с.
11. Технології роботи організаційних психологів: Навчальний посібник [За наук. ред. Л.М.Карамушки]. К.: Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с.
12. Хомич Г.О. Основи психологічного консультування: Навч. посіб./ Хомич Г.О., Ткач Р. М. К.: МАУП, 2004. 152 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази, листи МОНУ).
2. Використання інформації про психічну діяльність особистості, розміщеної на веб-сторінках:
 - www.nduv.gov.ua - веб-сторінка бібліотеки імені В.І.Вернадського.
 - <http://psycho.all.ua> – інформація про мнемоніку, синтон-програма.
 - <http://www.psychology.ua> – психологічні новини, бібліотека, тести.
 - <http://psychology.net.ua>– персоналії, новини, тести, форум.
 - <http://temenos.ua> – відомості про психологічне консультування.
 - <http://psylib.org.ua> – архів книг з психології

Outside Resources

Podcast: History of Psychology Podcast Series

<http://www.yorku.ca/christo/podcasts/>

Web: Advances in the History of Psychology

<http://ahp.apps01.yorku.ca/>

Web: Center for the History of Psychology

<http://www.uakron.edu/chp>

Web: Classics in the History of Psychology

<http://psychclassics.yorku.ca/>

Web: Psychology's Feminist Voices

<http://www.feministvoices.com/>

Web: This Week in the History of Psychology

<http://www.yorku.ca/christo/podcasts/>